

Hogy alakulna a helyzet a gyakorlatban? Eltekintve attól, hogy a szétszórtan élő örmény katolikusok nagy számban felekezeti iskolákat anyagi feltételek hiányában nem létesíthetnek, mi célja volna az örmény nyelven nem beszélő magyar gyerekeknek örmény iskolában való taníttatásának? Mit fognak e nyelvel a román állam keretében elérni? .. Nyilvánvaló a cél, hogy a magyar gyerekek román nyelvű iskolában tanuljanak és egy-két generáció után elrománosodjanak. A netán létesítendő örmény nemzeti szervezetet ugyancsak e sors érné, rövidebb-hosszabb időn belül. Az a néhány ezer emberből álló sziget sokáig magát nem tarthatná, a román tengerben csakhamar eltűnne.

Ezért kedves a román kormány előtt az örmény püspökség visszaállításának gondolata. E cél érdekében - az a meggyőződésünk - anyagi áldozatra is hajlandó volna. Ily anyagi áldozat alatt a püspökség fenntartási költségeinek viselését értjük, amelyre az amúgy is leszegényedett hívek képtelenek volnának.

Azért félünk attól, ami után eddig vágyakoztunk, azért alapos az aggodalmunk, mert annak a kormánynak az akaratával történik, amely kormánytól - eddigi magatartásából ítélve - mi jót sem várhatunk.

Hogy ki kezdeményezte az örmény püspökség visszaállítását, nem tudjuk. Azt azonban tudjuk, hogy minket meg nem kérdeztek, minket meg nem hallgattak. Azt is tudjuk, hogy a szentszék a mi speciális helyzetünket nem ismeri, egyébként is csupán egyházi és nem nemzeti szempontok által irányíttatja magát elhatározásaiban.

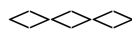
Minket azonban kettős szempont vezet. Az egyik a vallási, a másik nemzeti:

A kettős örökség. E kettő, eddig békében, testvéri szeretetben megfért együtt. Egyformán is éreztünk, neveltük és ápoltuk lelkünkben. Nem tettünk soha különbséget köztük. Nem helyeztük egyiket a másik elébe. Ne állítsák most e kettőt - vallásos hitünket és nemzeti érzelmeinket - szembe egymással! Ne kívánják, hogy egyiket a másik rovására megtagadjuk! Mert ha kényszerítenek reá, nem fogunk habozni a válasszal: Ezt szeretnők, ha a római szentszék tudomásul venné, ezt mondtuk volna meg, ha megkérdeznék minket.

Üdvözljük, örömmel vesszük az erdélyi örmény püspökséget, ha ez az örmény rítus fenntartásának biztosítását célozza csupán, és nemzeti hovatartozásunk megváltoztatásához segédkezet nem nyújt és e tekintetben intézményes biztosítékokat nyerünk.

Az elnemzetlenítés, románosítás szolgálatában álló örmény püspökségtől elfordulunk, minden erőnket ezzel szembeállítjuk, nemzeti létünket minden eszközzel, ha kell vallásunk feláldozásával is – megvédelmezzük!”

= Örmény püspökség Erdélyben = *Dési Hírlap* 1924. augusztus 6.

Gondolatok egy választás után

Mottó: "Én nem vagyok cimborá, én Nazarján Hamlet vagyok" (elhangzott 1999. január 3-án)

Az 1999. január 3-án lezajlott országos örmény kisebbségi választások a bejutottak számára sem valódi, inkább pyrrhusi győzelem.

Ha az előző négy évet tekintjük, A.A. elnök működésének legfontosabb eredménye - az 1994-ben egységes örmény közösség szétverése - befejeződött. (Jobb helyeken az ilyen eredményt felmutató vezetőt, edzőt, menedzsert azonnal menesztik.) Még kezdetben, 1994-ben az Arménia Népe több ízben jelentetett meg történelmi összefoglalót a magyarországi örményekről. Ezekben, kivétel nélkül három történelmi rétegről volt szó: az erdélyi magyar-örménységről - jóformán az egész anyag-, végül 2-3 sorban megemlékeztek az első világháború után, meg az utóbbi években Magyarországra érkezett örményországi bevándorlókról. Ma már mindezt ugyancsak az Arménia Népe körei tagadják, mert másképp nem találnák helyüket a hazai örménység társadalmában és különösképp vezetőségének teljes bitorlásában.

Az Arménia Népe képviselői és szószólói valóban a legteljesebb tudathasadásban szenvednek.

Ennek eddigi jelei:

1. **Az országos választások előtt:** a legkülönbözőbb elveket vallották annak érdekében, hogy az erdélyi magyar-örménységet képviselési jogaiktól (esetleg) megfoszthassák: *elsősorban:* "Nincsenek keleti vagy magyar, sőt még kevésbé erdélyi magyarörmények - hanem csak örmények."

másodsorban „Aki nem beszél örményül, ne lehessen képviselő sem” - ezt sajnálatosan épp a színmagyar, de örményül kitűnően beszélő képviselőjük írta le saját lapjukban, aki mellesleg az országos választásokon a legtöbb szavazatot kapta. (Őt Egyesületünk testületileg támogatta!) Kérdés - Ő lesz-e az új elnök, vagy a majdnem fele annyit begyűjtő exelnök? Mindkét eset rendkívül furcsa lenne - magyar származású, kirekesztő indulatú elnök - a voksok száma alapján-, vagy bukott elnök - feleannyi támogatással ?)

harmadsorban "A magyar származásúaknak nincs helyük az örmény képviselők között" szöveget a vélemény A.A. úr és D. T. úr (Etnikai Hivatal elnöke) részéről.

A január 3-án "bealakított" országos örmény önkormányzat testülete az Arménia Népe teljes győzelmével zárult. Lássuk az előbbiekhöz képest, saját valóságukat, melyet *egyedül saját maguk saját köreiken belül kényszer nélkül* alakítottak ki:

1. Az Arménia Népe saját voksai a következő sorrendet hozták:

Moldován Stefánia	77
Bánki - Magyar Attila	76
Dr. Malhazian	76
Zárugné Tancsin K	76
Nazarjan Hamlet	74
Diramerján Viktor	72
Krajcsír Piroska	70
Badaljan Edvárd	69
Peltekian Aram	68
Sólyomvári György	66
Avanesian Alex	66
Aján Gergely	65
Nuridsány Zoltánné	65
Zachariás Klára	65
Nzsdeján Siuren	65
Detre Kamilla	65
Garaguly István	64
Váradiné M.	64

Szatmári József	61	
Jengibarjan M		61
Szárkiszján Ádám	52	
Gogescu László	42	
Akopján Nikogosz	22	

Ez azt jelenti, hogy nemcsak négy emberét áldozta (volna) föl az Arménia Népe, hanem megmutatja az Egyesületen belüli konfliktusokat.

2. A 23 Arménia Népe országos képviselő tag közül 10 keleti, hét magyar (!) és 6 magyar-örmény. Tehát 13-an, bár nem keleti örmények, de őket megbízhatóknak tartják, ők "cimbórák", vagy taktikai okból megtűrték. Ők 56 %-ot képeznek.

3. Ezen 23 vezető közül remélhetőleg 11-en beszélnek az örmény nyelvet (annak keleti változatát!), tehát 12-en, ugyancsak saját egyesületük szerint, nem jogosultak képviselők lenni. Ez is a többség, hisz ők 52 %-ot alkotnak a testületen belül.

4. Szerintem minden országos képviselőt, ki 74 szavazatnál kevesebbet kapott az előbb említett listám szerint, saját testülete, az Arménia Népe szavazta le.

Mindebből egy pillanatnyi taktikai kompromisszum derül ki, melynek egyetlen célja a hatalom minden áron való megőrzése és vele együtt az anyagi lehetőségeké is. A hataloméhség saját keleti bajtársainak feláldozásával is járt. De benne van a rettegés is, a félelem, amit a haszon elvesztése jelentene. Egyik főbb vezetőnk, valószínűleg izgalomban, elfelejtette úgy az örmény, mint a magyar himnusz szövegét, dallamát, így összeszorított szájjal kellett végigszenvednie mindkettőt a választás nyitányaként. Jogos félelem volt, hisz valójában nem is nyertek. Csak külső és jogtalan beavatkozás tudott segíteni rajtuk.

Maga az Arménia Népe is jogtalanak és nemkívánatosnak tartja a jelenlegi országos választmányt. *Jogtalanak*, hisz elnökünk a Népszava 1998. december 15.-i számában úgy nyilatkozott, hogy szerinte a 25 örmény kisebbségi önkormányzat közül 15 (!) kétes identitású. Sajnos nem nevezte meg ezeket, pedig 75 örmény kisebbségi képviselőt érintő minősítés. Nélkülük pedig, szavazataik, *jelenlétük* nélkül ma nem lenne országos örmény önkormányzat. Érdekes állapot ez is, hisz a jogtalanak minősítettek között *legalább 30 Arménia Népe képviselő* is van!

Másfelől D. T. úr - a Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Hivatalának elnöke: „találkozóra hívná azokat a képviselőket, akiknek kisebbségi származásával szemben kételyek merültek fel.” Arról nem is beszélve, hogy ez a fenyegetés a választás előtt és azt befolyásolni képes lehetett volna. A Magyar Köztársaság alkotmánya 70. par. 1. pontja szerint: "A Magyar Köztársaság területén élő minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési és a helyi önkormányzati, továbbá a kisebbségi önkormányzati választásokon választható és választó legyen..." Ugyanakkor az 1993. LXXVII t. II. feje. 7. par.1. pontja szerint: " Valamely nemzeti és etnikai csoporthoz, kisebbséghez való tartozás vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga. A kisebbségi csoporthoz való tartozás kérdésében *nyilatkozatra senki sem kötelezhető.*" Sőt, ugyanitt a 2. pont kimondja: „A nemzeti és etnikai önazonossághoz való jog és ilyen kisebbséghez való tartozás vállalása és kinyilvánítása *nem zárja ki* a kettős vagy többes kötődés elismerését.”

Sebaj, ha Toso úr nem ismeri, és nem akarja betartani hazánk törvényeit! Úgy sem velünk kell kezdenie, hanem az Országos Örmény Önkormányzat mostani képviselőivel: a listavezető (115

szavazattal rendelkező) Krajcsír Piroskával, Bángi-Magyar Attilával, Zárugné Tancsin Katalinnal, Zachariás Klárával, Detre Csabánéval, Váradinéval, Nuridsány Zoltánnéval és Szatmári Józseffel. Ha majd ők elszámoltak örménységükkel a nemzeti, nemzetiségi és faji hovatartozást vizsgáló, faggató igen magas bizottság előtt, majd marad időnk elgondolkodni - elmegyünk-e vagy sem erre a "találkozó"-ra.

Már az sem kérdés, mi szükség volt ránk, hisz többszáz éves ittlétünk jogalapja az egyedüli magyarázat. Érdekes hogy elődeinkkel szemben, kik jó szívvel vállalták a magyarsággal való sorsközösséget, a mostani bevándorlók nem is akarják elsajátítani azon ország nyelvét, kultúráját, melybe jöttek, törvényeiktől pedig eltekintenek. Kérdés, akkor miért is ezt az országot választották? Mert tény, hogy Svájc jóval gazdagabb, de ott kisebbségi önkormányzatot sem lehet finanszírozni az állam pénzéből. Igaz, ott a bevándorlók legalább 12 évet várnak az állampolgárság elnyeréséig, közben folyton figyelik a postáját, telefonját, utazásait, baráti kapcsolatait. Mert amennyiben netán túl erősen kötődne elhagyott korábbi hazájához, még 12 év után is kétséges lehet az áhított állampolgárság elnyerése, mely nyelvismerettől, történelem- és alkotmányismereti vizsgáktól is függ!

Többé ne foglalkozzunk az Országos Önkormányzattal, hisz semmilyen formában nem képviselik azon magyar állampolgárokat, akik magyar-örményeknek vallják magukat. Maga D. T. úr biztatott erre: " Az Országos Kisebbségi Önkormányzatnak el kell határolódnia a nem kisebbségieket csoportosító testületektől". Mi van feljebb, az országos testület vagy maga a választó nép? Váltuk le, határolódjunk el a hazai kb. 10.000 magyar-örménytől? Inkább fordítsuk meg: egyértelműen határolódjunk el ettől az Országos Önkormányzattól.

Lényegesebb: irigylem Dávid Csaba barátomat, irigylem legutóbbi szép írása miatt és teljes szívemmel csatlakozom a benne foglaltakhoz. Nézze el ezt nekem, hisz magam is ugyanazt éreztem január 3-án: azokkal vagyok együtt, akikkel együvé tartozom. Nem most először, de remek, lelkesítő érzés, melyet mindenkinek ezúttal is szeretettel megköszönök. Ezen érzés pedig - a mi jövőnk garanciája.

Budaörs, 1999. január 20.

Fancsali János

<><><>

Főszerkesztői megjegyzés.

Tudni kell, hogy az EÖGYKE képviselői mindkét alkalommal a fővárosi választás helyszíne közelében gyűltek össze és várták kiküldött képviselőtársuk hívó szavát (telefonon). Sajnos, mint később megtudtuk, A.A. úr előző este körbetelefonált és lemondta saját képviselőik megjelenését, tőle megszokott módon, az EÖGYKE-re hárítva a felelősséget. E magatartást csak úgy tudjuk kommentálni, hogy A.A. úr nem tartotta kívánatosnak, még a saját ANKE jelöltjei közül sem egy esetleges ellenzéki Fővárosi Örmény Önkormányzat megalakulását. "Sajnáljuk" azon ANKE képviselőket, akik elestek az A.A. úr által nekik ígért fővárosi elnöki, elnökhelyettesi posztól, fővárosi képviselőségtől.

<><><>

Két megoldás van...
avagy: „ezek a hálátlanok”